

Dirk den Ottelander, coördinator Plantenwerkgroep

Harig vingergras

Dit keer de schijnwerper op harig vingergras. Zonder het te weten hebt u dit grasje waarschijnlijk al vaak gezien. Het is een liefhebber van warme standplaatsen die in de stedelijke omgeving overal voorkomen. Je vindt het in straatranden, tussen stoeptegels en allerlei zandige 'rommelhoekjes'.

De bloeiwijze is heel kenmerkend en lijkt sterk op een hand met uitgespreide vingers. Het aantal vingers kan variëren van twee tot wel vijftien. Dit is de tijd (juli tot september) om dit gras in bloei te zien.

Er zijn eigenlijk maar twee andere grassen waarmee je harig vingergras kunt verwarren: glad vingergras en handjesgras.

Glad vingergras is, zoals de naam al zegt, grotendeels glad en onbehaard. Terwijl harig vingergras dicht bezet is met lange haren op de bovenkant van het blad en op de bladschede (de uitloper van het blad langs de stengel). Glad vingergras tref je ook meer aan als tuinonkruid en buiten de stad in maïsackers.

Glad en harig vingergras zijn allebei eenjarige planten. Kenmerkend is dat ze ondiep wortelen en je ze makkelijk uit de grond trekt. De andere 'gelijkende' is handjesgras. Maar dat is een overblijvende plant met lange, kruipende, sterk vertakte en zeer stevige wortelstokken en dito bovengrondse uitlopers. Bovendien zul je die niet snel in de stad vinden. In onze streek kom je handjesgras tegen in de uiterwaarden langs de Lek.

Van planten is de wetenschappelijke naam ook vaak veelzeggend over de kenmerken van de plant. Zo ook voor harig vingergras. De wetenschappelijke naam daarvoor is *Digitaria sanguinalis*. De geslachtsnaam '*Digitaria*' betekent 'vinger'. Vanwege de vingervormige bloeiwijze vanzelfsprekend.

De soortnaam '*sanguinalis*' betekent 'bloedkleur'. De plant is vaak rood aangelopen. Let daar maar eens op als u het plantje tussen de stoeptegels ziet!

Harig vingergras behoort tot de zogenaamde gierstgrassen. Vanwege die rood aangelopen stengels wordt harig vingergras daarom ook wel bloedgierst genoemd.

Bij gierstgras denk je natuurlijk onmiddellijk aan gierst als graansoort. Terecht!

Gierst behoort ook tot de gierstgrassen. En ook de zaden van harig vingergras zijn eetbaar, ze kunnen tot meel vermalen worden voor het maken van pasta. Uit opgravingen blijkt dat vingergras in de oudheid in Centraal-Europa als graangewas werd geteeld.

Gierstgrassen tref je vooral in de warmere streken van de aarde aan. In de tropen, bijvoorbeeld, behoort meer dan de helft van de grassoorten tot de gierstgrassen. Het zijn planten die op een iets andere manier koolstofdioxide uit de lucht omzetten dan de meeste inheemse wilde planten. Die manier is efficiënter, maar vraagt wel meer warmte. Maar daardoor groeien ze wel sneller dan inheemse planten.

Als je hier meer over wilt weten, houd dan het winterprogramma van de plantenwerkgroep in de gaten. Daar gaan we op een avond dieper in op de verschillende manieren waarop planten koolstof vastleggen en wat de voor- en nadelen zijn.

Vind je het trouwens leuk om wilde planten te zoeken en te herkennen? Doe dan eens mee met de Plantenwerkgroep, je bent van harte welkom. Ons zomerprogramma staat op de website:

<https://www.natuurcentrum.nl/werkgroepen/planten/zomerprogramma-2023/>.

Van linksboven met de klok mee:

Harig vingergras op een parkeerstrook aan de Lijnbaan, Vianen (foto Dick Kerkhof).

Aan de voet van een lantaarnpaal in Meppel (foto Edwin Dijkhuis).

Belangrijke kenmerken: harig en vaak rood aangelopen, zoals deze plant op de Kortendijk in Vianen (foto DK).

Harig vingergras op een stoep langs de Voorstraat te Vianen (foto DK).

Kunstwerkje van tegels en harig vingergras, ook op een stoep aan de Voorstraat in Vianen (foto DK).

